

A császári Ács királyi hadihajók története az I. világháború utján

Hozzáadta: olaf
2005. február 27. Vasárnap 11:11

Az alábbiakban Ásszefoglalom ...

1. A hadihajók Állomáshelye a háború végén A háború végén 1918 október 29-én Horvátországig elszakadt Monarchiától, Ács csatlakozott a megalakuló Jugoszláviához. Másnap IV. Károly király elrendelte, hogy a flottát minden tengerészeti intézményvel adják át a Szerbek, Horvátok Ács Szlovének Nemzeti Tanácsának. Az Áttadás formájában október 31-én délelőtt zajlottak le a Viribus Unitis vezérhajón, Horthy Miklós vezénylete alatt. Délután 16 órakor, minden hajón felsorakozott a legénység, máig egyszer utoljára fegyelmezetten Ács megtörtént a piros-fehér-piros hadilobogók utolsó levonása. Ezen a napon felállt a utján 132 Ávvel a császári Ács királyi haditengerészet megszűnt. Az Osztrák-Magyar Monarchia intézménye csak néhány nappal Álte a flottát. A jugoszláv haditengerészt a Jugoszlávia keresztelt Viribus Unitis csatahajót máig olasz bázisok elhelyeztik. A háború végén az osztrák-magyar hajók bázisa az alábbiak szerint alakult:

Cattarban

- Erzherzog Ferdinand Max
- Panther
- Erzherzog Friedrich
- Ráka
- Erzherzog Karl
- Sankt Georg
- Kaiser Franz Josef I
- Satellit
- Monarch
- Scharfschütze
- Pandur (?)
- A 6, 9, 15, 54, 62, 73, 76, 79, 82, 83, 85, 87, 88 89, 93, 97 100 torpedónaszádok

Lussinban:

- Magnet

Sebenicoban:

- Kaiser Karl VI
- Komet
- A 52, 58, 61, 66, 71 torpedónaszádok.

Fiumében:

- A 50, 53, 55, 56, 57, 60, 63, 65, 69 72 torpedónaszádok.

Poljban:

- Árpád
- Dinara
- Orjen
- Turul
- Aspern
- Erzherzog Franz
- Planet
- Ulan
- Babenberg
- Ferdinand
- Prinz Eugen
- Uskoke*
- Balaton*
- Habsburg
- Radetzky
- Velebit *
- Blitz
- Huszár
- Szigetvár
- Warasdiner *
- Budapest
- Kaiserin und Königin
- Tátra

- Zrinyi
- Csepel
- Maria Theresa
- Tegetthoff
- Csikás
- Leopard
- Trabant
- A 8, 10, 51*, 59*, 64*, 67*, 68*, 70*, 74, 75*, 77, 78, 80*, 81, 86, 90*, 92*, 94, 95*, 98 99* torpedónaszádok.

* = Javítás alatt volt.

Triesztben:

- A 3, 7, 84 & 91 torpedónaszádok.

Ismeretlen:

- Admiral Spaun
- Helgoland
- Meteor
- Novara

- Saida 2. A hajóborító mártíra K.u.K. flotta tengeralattjárói 117 hajót süllyesztettek el a hajóborító folyamán. Á-sszesen 220121 BRT. Ez magába foglalja az alábbi hadihajókat is: Hajó neve: Hajó típusa: Nemzetiség: Elsüllyesztés ideje: Elsüllyesztette: Leon Gambettacirkáló francia 1915.04.27. U5 Giuseppe Garibaldicirkáló olasz 1915.07.18. U4 Nereide tengeralattjáró olasz 1915.08.05. U5 Renaudinromboló francia 1916.03.18. U6 Fourcheromboló francia 1916.06.23. U15 Impet uosoromboló olasz 1916.07.10. U17 Nemboromboló olasz 1916.10.17. U16 Phoenixromboló brit 1918.05.14. U27 Circó tenger alattjáró francia 1918.09.20. U47

Az elsüllyesztett szívetes hajók éves megoszlása bruttó register tonnájára vetve a következők szerint alakult.: Hajó típusa Elsüllyesztett hajóktónnájára vetve 1914 13 t 1915 22,568 t 1916 25,716 t 1917 112,922 t 1918 58,902 t

A hajóborító alatt a K.u.K. 5496 db, az olasz haditengerészet 12293 db aknát rakott le Venice és a Triest-álbe. A K.u.K. hajóinak szétosztása Az Antant a K.u.K. hajóit szétosztotta a hajóborító befejezése után. Ezt a Naval Allied Commission for the Disposal of enemy Vessels (Ellenséges Hajókat Elosztó Szívetes Haditengerészeti Bizottság) véggezte. A bizottság elqsztta a Scapa Flow-ba internált német hajók felett vitatkozott. A kórdst végül a német matrások oldották meg 1919 júniusában, ugyan is elsüllyesztették az egész hajóhadat. A figyelem középpontjába ezután kerültek az osztrák-magyar hadihajók. Kezdetben az újonnan létrejött Jugoszlávia birtokolta az egész tengeri K.u.K. hajóhadat, de a szívetesek kérésére szétosztották azokat saját maguk között, ezzel biztosítva az olasz flótának az Adrián. A hajóborító utáni flottaleszerelés megpecsételte az volt császári és királyi hajók sorsát, ugyan legutóbb hajót le kellett bontani. Az 1921-1922-es washingtoni konferencia kvártájában határozta meg egyes országok számára a szolgálatban tartható hadihajók állományát. Ezek után nem érte meg szolgálatban tartani a megszerzett hajókat, hiszen azok a korszerűbb egységek elvették a hajóteret. Így a monarchia hajóinak nagyrésze a 20-as évek elején lebontásra került, és csak néhány egység került a szívetesek flottájába besorozásra. Egyesült Királyság: Nagy-Britannia nem sorolt be flottájába osztrák-magyar egységet. A neki juttatott hajókat, az olasz La Speziaiban, Genovában, Velencében és Tarantánban bontották le 1920 után. Csatahajók:

- Habsburg
- Arpad
- Babenberg
- Budapest
- Monarch Páncélos cirkáló
- Kaiserin und Königin
- Maria Theresa
- Kaiser Karl VI
- Sankt Georg

Torpedónaszádok:

- 6, 7, 8, 9, 14, 18, 50E, 51T, 53T, 55T, 56T, 57T, 58T, 59T, 62T, 63T, 64F, 65F, 66F, 67F, 68F, 70F, 71F, 72F, 73F

Á

Franciaország:

Franciaország néhány császári és királyi egységet saját hajóhadjába sorolta be. A tálbe azonban lebontották:

Hadrendbe sorolt egységek

- Cirkáló: Novara (Thionville)
- Tengeralattjáró:

- U14 (Curie), U22, U29, U41
- Rombolások: Dukla

Lebontásra átállított egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Karl (vontatás kiegészítés nélkül)
- Erzherzog Fridrich
- Erzherzog Ferdinand Max
- Prinz Eugen

Páncélos hajók:

- Don Juan d' Austria (Páncélos elött nélkül)

Cirkálók:

- Kaiser Franz Josef I (elsősorban vontatás kiegészítés nélkül)

Aknahajók:

- Basilisk
- Dromedar

Torpedóhajók:

- Satellit

Rombolások:

- Pandur
- Rák
- Schafschütze

Aknaraktírhajók:

- Delta (ex Zrínyi korvett Páncélos elött nélkül)

Torpedónaszádok:

- 13, 15, 16, 17

Tengeralattjárók:

- U4, U22, U31, U41

?

- Pelikan francia vagy olasz tulajdonba került

Â

Olaszország:

Hadrendbe sorolt egységek:

Cirkálók:

- Helgoland (Brindisi)
- Saida (Venezia)

Rombolások:

- Uzsok (Monfalcone)
- Lika II (Cortellazzo)
- Triglav II (Grado)
- Tjitra (Fasana)
- Orjen (Pola, később Zenzon)
- Csepel (Muggia)
- Balaton (Zenzon)

Segédhajók:

- Pola (Fianona)
- Teodo (Barbana)
- Gasa (San Giusto)
- Pelikan (Generale Alimondi)

- Vesta (Marte)

Mentőhajók:

- Herkules (Teseo)

Jachtok:

- Sen Lily Freda Mirmar Lacroma

Állomáshajók:

- Taurus (Marechiaro, majd Aurora)

Torpedás hajók:

- 11 (Francesco Rismondo)

Vízrendek:

- Nymphé (Livenza)

Vontatók:

- Pluto (Volosca)

- Hippos (Capo d' Istria)

- Bűffel (Medolino)

Hulkok, gépnélküli leszerelt hajók:

- Adria (ex Radetzky)

- Alpha (ex Greif)

- Gamma (ex Fasana)

- Feuerspeier (ex Erz. Albrecht)

- Custozza

- Albatros

- Nautilus

- Belona (ex Kaiser)

- Minerva (ex Sauda)

- Beta (ex Kaiserin Elisabeth)

Torpedás hajók:

- Lussin (Sorrento)

Olaszország elvett a Monarchiától számos olyan kisebb trendet és vízijárművet is, amelyek nem kaptak a Kriegsmarine részét. Amalfi Szállás 4050t Ájtnevezve: Cherso Auroravontató 25t Ájtnevezve: RN79 Ausriakotr 600t Ájtnevezve: Porto Rosega Dolphinvontató 482t Ájtnevezve: Porto Empedocle FT 1tqzolt 3-vontató 44t Ájtnevezve: RN91 FT 3tqzolt 3-vontató 44t Ájtnevezve: RN92 Marsalatqzolt 3-vontató 44t Ájtnevezve: RN93 FT 2szállás 3988t Ájtnevezve: Lussin Vtelentanker 138t neve Prometeo

Lebontásra átállt egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Franz

- Ferdinand

- Radetzky

- Zrínyi

- Tegetthoff

Torpedás hajók:

- Spalato

- Zara

- Sebenico

- Planet

- Meteor

- Blitz

- Komet

- Magnet

Prhajók:

- Mars (ex Tegetthoff)

Lakóhajók:

- Kronprinzessin Erzherzogin Stephanie

Romboló:

- Huszáj
- Uskoke
- Turul
- Csikós
- Dinara
- Velebit
- Warasdiner

Torpedónaszádok:

- 1, 2, 3, 4, 5, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 52T

Tengeralattjárók:

- U1, U2, U5, U10, U11, U15, U17, U21, U27, U28, U32, U40, U47 T101, T102, T103, T104, T106, T160, T161, T163, T201, T202

12 aknarakó

Motorcsónak 107

Partvédő pincelősök:

- Kronprinz Erzherzog Rudolf (Kumbor)

•Ilomishajók:

- Dalmat (Vila)

Mqhelyhajók:

- Cyklop (Perun)

Aknahajók:

- Aurora

Vontatók:

- Gigant (Mocni)

Segédhajók:

- Nadjé (Sitnica)
- Nixe Vermac (Marljivi)
- Quarnero

Hulkok, gépnélküli leszerelt hajók:

- Schwarzenberg * (ex Laudon)
- Donau Kaiser Max Vulkan * (ex Prinz Eugen)
- Frundsberg

Torpedónaszádok:

- 19 (D4), 25, 36 (D2), 38 (D3), 54T (T12), 60T (T9), 61T (T10), 69F (T11), 76T (T1), 77T (T2), 78T (T3), 79T (T4), 87F (T5), 93F (T6), 96F (T7), 97F (T8)
- T105, T162, T200
- 7 aknarakó

* Olaszország megszerelte

Â

Gérgorszák

Romboló:

- Ulan (Smyrni)

Torpedónaszádok:

- 92F (Proussa)

- 94F (Panormos)
- 95F (Pergamos)
- 98M (Kyzikos)
- 99M (Kios)
- 100M (Kidonia)

Â

Románia

Torpedászások:

- 74T (Viforul)
- 75T (Vartejul)
- 80T (Vijelia)
- 81T (Seorul)
- 82F (Naluca)
- 83F (Smeul)
- 84F (Fulgerul)

Â

Portugália

Torpedászások:

- 85F (Zezere)
- 86F (Ave)
- 88F (Cavado)
- 89F (Sado)
- 90F (Liz)
- 91F (Mondego)

Â 4.A császári Ács királyi haditengerészet II. világháborúban is szolgálás tengeri egységei. Az 1921-22-es washingtoni konferencia után a monarchia hajásinak nagyrésze a "20-as Ávek elején lebontásra került, Ács csak néhány egység került a szövetesek flottájában besorozásra. Némelyik azonban viszonylag hosszú kort Árt meg. Voltak, amelyek végig szolgálták a II. világháború is. SQt jugoszláv haditengerészetben szolgáltás 87F-et 1963-ig tartották szolgálatban. Eredeti neve II. világháború alatt használt neve Megjegyzés GÁr Ágorszáig 92F ProussaA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 04 95FPergamos A Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 25 98MKyzikosA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 24 99MKiosA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 22100MKidoniaiA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 24. Olaszorszáig MT 130 Albona 1943 szept. 10-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyed. MT 131Laurana1943 szept. 11-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyeszteti a IÁgierQ. MT 132Rovigno1943 szept. 10-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyed TaurusAurora1943 09. 11-Án egy nÁmet tengeralattjárás elsÁllyesztetteVestaMarteSorsa ismeretlenPortugália 86F Ave 1940-ben kiselejtezték.89FSado1940-ben kiselejtezték.Románia81T Sborul I Az 1950-es Ávekig szolgáltban Állt. 82FNaluca1944. 08. 20. a szovjet IÁgierQ elsÁllyesztette.83FSmeu1960-ban lebontották. JugoszláviaDalmat Vila MÁg meg van.DonauKrka1941-ben Olaszorszáighoz került.Kaiser MaxNeretva1941 után sorsa ismeretlen.36D21941-tQl 1943-ig az olasz flottában szolgált D10 nÁven. Ezután NÁmetorszáighoz tartozik, vÁgÁl KumbornÁl elsÁllyed.76TT11941-ben Olaszorszáighoz került, majd 1943 12. 07. visszakerÁl JugoszláviÁhoz, ahol 1959-ig szolgált.78TT31941-ben az olasz haditengerészet hasznÁlta. 1943-ban a nÁmethez került. ahol TA48 nÁven szolgált. KÁsQbb visszaadták a horvÁjt tengerészetnek. 1945 02. 20. sÁllyed el.87FT51941-ben Olaszorszáighoz került. 1943 Jugoszlávia visszakapta; 1963-ig szolgálatban Áll.93FT61941-tÁl az olasz flottában szolgált, 1943 09. 11. elsÁllyesztik.96FT71941-tQl 1943-ig az olasz flottában szolgált. Ezután NÁmetorszáighoz került, de mielőtt Ájra fegyverezték, elsÁllyeszteti egy brit MT naszáid.97FT81941-ben Olaszorszáighoz került. A Luftwaffe sÁllyesztette el 1943. 09. 10.

A 40 db hajdani osztrák-magyar hajás, amelyek a II világháború kezdetén szolgálatban voltak, mindössze kettő Át a háborút sÁrtetlenül.

Irodalom

- Csonkár Áti KÁjoly: Császári Ács királyi hadihajás;Hajja & Fiai kiadás 2002
- FÁl Ádi PÁl: Az osztrák- magyar haditengerészet tÁrtÁnete Anno kiadás
- Kiss Csaba: Horthy MiklÁs tengerés pÁlyafutÁsa
- <http://www.stile.coventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy/index.htm>

Â Â